

Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium

Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

22.01.2021

Arvamuse esitamine EL digiteenuste määruse eelnõu kohta

Lugupeetud Marie Allikmaa

Täna, et olete andnud Eesti Kaubandus-Tööstuskodale (edaspidi ka **kaubanduskoda**) võimaluse avaldada arvamust Euroopa Liidu digiteenuste määruse eelnõu kohta. Toetame eelnõu üldist eesmärki luua reeglistik tõhusamaks võitlemiseks ebaseadusliku veebisisuga, kuid märgime, et praegusel kujul toob eelnõu ettevõtjatele kaasa olulise halduskoormuse suurenemise ning seejuures sisaldab mitmeid küsitavusi. Seetõttu leiame, et eelnõuga lisatavad kohustused vajavad täiendavat analüüsimist ning eelnõu tervikuna selgemaks muutmist. Järgnevalt esitame eelnõu kohta oma kommentaarid ja märkused.

1. Kohaldamisala

Tutvustasime eelnõuga kavandatavat kaubanduskoja liikmetele ning tagasisidest selgus, et praeguse sõnastuse juures ei ole üheselt selge, millised vahendusteenuste pakkujad ja teenused eelnõuga konkreetselt hõlmatud on ning seeläbi ka millisel määral ja milliseid kohustusi täitma tuleb asuda. Eelnõu vajab selles osas täpsustamist. Näiteks on ebaselge, kust jookseb piir, mil tuleb hakata täiendavaid kohustusi täitma juhul, kui ettevõtja vahendab erinevaid teenuseid ja erinevas mahus.

2. Koostöötegemise kohustus ametiasutustega

Eelnõu artikkel 8 näeb ette vahendajate kohustuse teha koostööd ametiasutustega läbi ametiasutuste antud korralduste. Kusjuures korraldusi (anda infot või tegutseda ebaseadusliku sisu vastu) võib anda „asjakohane ametiasutus“. Koostöö ametiasutustega on ilmselgelt vajalik, kuid eelnõu peaks olema selles osas konkreetsem ega andma ametiasutustele liialt laiad võimalused. Igasugune veebisisule juurdepääsu piiramine peaks toimuma vaid seaduse alusel.

3. Modereerimisinfo teenuste tingimustes

ESTONIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY / ЭСТОНСКАЯ ТОРГОВО - ПРОМЫШЛЕННАЯ ПАЛАТА
TOOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REG NO 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE / WWW.ENTERPRISE-EUROPE.EE

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA ON SUURIM ETTEVÕTJAJD ESINDAV ORGANISATSIOON EESTIS, Kuhu kuulub ligi 3400 ettevõtet, kellest enamik on väikese- ja keskmise suurusega. KAUBANDUSKOJA LIIKMED ANNAVAD ÜLE 40 PROTSENDI EESTI ETTEVÕTETE KÄIBEST, LIGI 40 PROTSENTI PUHASKASUMIST JA TASUVAD ÜLE 40 PROTSENDI RIIKLIKEST MAKSUDEST. KAUBANDUSKODA ESINDAB JA KAITSEB KÕIGI ETTEVÕTJATE ÜHISHUVE NING ON MITTERIIKLIK JA APOLIITILINE ORGANISATSIOON.

Eelnõu artikkel 12 näeb ette, et vahendaja peab lisama oma teenusetingimustesse sisu modereerimist puudutava info (millised on sisu modereerimise protseduurid, meetmed ja vahendid, sh algoritmiline otsuste tegemine ja inimeste ülevaade). Kaubanduskojale jääb arusaamatuks selle sätte eesmärk ning selle koostmõju artikliga 7, mille kohaselt puudub vahendajal üldine vahendatava sisu monitoorimise kohustus. Eeltoodust tulenevalt on oluline üle vaadata, mis on eelnõu artikli 12 eesmärk, kas sätte on vajalik ning kas see on ikka kooskõlas vahendaja vastutuse üldiste põhimõtetega.

4. Ebaseaduslikkuse üle otsustamine

Eelnõu järgib peab vahendaja ebaseadusliku veebisisu eemaldama. Seda tuleb teha muu hulgas ametiasutuse korralduse alusel või reageerides artikli 14 kohasele teavitusele. Eelnõust ei tulene aga selgelt, milline on vahendaja vastutus otsustamisel, kas tegemist on ebaseadusliku sisuga või mitte.

Kaubanduskoja hinnangul peaks vahendaja ja ametiasutuste kohustuste ja vastutuse vahetamine siinkohal täpselt paigas olema. Sisu ebaseaduslikkuse üle peaks otsustama ametiasutus, mitte vahendaja.

Teatud juhtudel võib veebisisu õiguspärasuse hindamine olla võrdlemisi lihtne, kuid kindlasti on rohkelt neid olukordi, kus see nii lihtne või üheselt selge ei ole. Ebaseadusliku sisu mõiste digitaalses keskkonnas võib sõltuvalt iga liikmesriigi õigusest ja iga isiku eetilisest vaatepunktist erinev olla. Sisu seaduslikkus võib sõltuda tõlgendusest ja selliste konfliktide lahendamiseks, kus ilmneb vastuolu põhiõiguste vahel, näiteks sõnavabaduse ja teiste tunnustatud õiguste puhul. Ei ole mõistlik, et selliste õiguslike konfliktide lahendamine pannakse vahendaja vastutusalasse. Vahendaja peaks otsustama vaid selle üle, kas sisu vastab tema sisetuningimustele.

5. Kaupleja ja toote kontrollimine

Eelnõu artikli 22 järgi on platvormidel kohustus küsida müügiplatvormil tegutsevalt kauplejatel tema tuvastamiseks vajalikku teavet, nt kaupleja nimi, aadress, kontaktandmed, identifitseerimisdokumendi koopia, kinnitus selle kohta, et pakutavad tooted vastavad EL nõuetele ning tootja, importija, turustaja vm tootmise ja turustamisega seotud ettevõtte andmed. Platvorm peab kontrollima ka nende andmete usaldusväärsust. Kui andmed pole õiged ja kaupleja neid ei paranda, tuleb kauplejale teenuse osutamine peatada. Juhime tähelepanu sellele, et kuivõrd andmete ja nende õigsuse kontrollimine on platvormile täiendavaks koormuseks, mis tekitab ilmselt juurde nii rahalist kui ajalist kulu, võib praktikas tekkida olukord, kus platvormid otsustavad minna lihtsamat või nii-öelda kindlamat teed ja teatud kauplejatele oma teenuseid lihtsalt mitte pakkuda. Seetõttu peame oluliseks, et eelnõus oleks platvormi vastutus võimalikult selgelt piiritletud.

6. Nõuete vajalikkus ja eesmärgipärasus

Meie hinnangul tuleks täiendavalt analüüsida ka platvormide läbipaistvusega seonduvate nõuete eesmärgipärasust ja proportsionaalsust. Muu hulgas tuleks täiendavalt analüüsida, kas on ikka asjakohane nõuda detailset infot kasutatavate algoritmide, võrgu või teenuse ülesehituse jm

lahenduste kohta. Need andmed võivad olla seotud turvalisuse tagamisega, ettevõtte ärisaladusega ja muu olulise huviga. Ettevõtjale ei tohiks kehtestada kohustust avaldada andmeid, mille vajadus (sh klientide huvi) ei kaalu üles ettevõtja huve. Küsitav on ka artikliga 13 lisanduva aruandluskohustuse vajalikkus. Tuleks kaaluda, kas selliseid andmeid saaks koguda ja avaldada hoopis koordinaator või mõni muu ametiasutus.

Eelnõuga lisatavad kohustused suurendavad vahendajate halduskoormust. Seetõttu on oluline, et kõik lisanduvad kohustused oleksid vajalikud ning saavutatava eesmärgiga proportsionaalsed. Liiga karmid nõuded võivad viia selleni, et vahendajad ei ole motiveeritud sisu üldse jagama või seda hakatakse tegema sisuloojate jaoks ebamõistlikel tingimustel.

Lisaks tuleb arvestada sellega, et erinevate teenuste puhul ei pruugi kõik nõuded olla ühtmoodi täidetavad. See, mis on asjakohane ja tehniliselt täidetav näiteks otsinguplatvormi jaoks, ei pruugi olla samaväärselt täidetav mõnele pilveteenusepakkujale. Näiteks võib pilveteenusepakkujal tekkida probleeme ebaseadusliku sisu eemaldamisel juhul, kui tegemist on mingi väikse osaga suurest projektist ja ainuke võimalus ebaseadusliku sisu eemaldamiseks on kogu projekti eemaldamine.

7. Määruse jõustumine ja kohaldumine

Eelnõu artikli 74 kohaselt jõustub määrus kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist ning kolme kuu möödumisel hakkavad kehtima kõik selles sisalduvad nõuded.

Arvestada tuleb sellega, et eelnõu on võrdlemisi mahukas ning sellega kaasneb ettevõtjatele arvukalt uusi kohustusi, mille täitmine võib osutada keeruliseks ja ajakulukaks (nt erinevate infosüsteemide-alaste arenduste tegemine). Sellest lähtuvalt leiame, et kolmekuune üleminekuperiood on liialt lühike ning seda tuleks oluliselt pikendada. Teeme ettepaneku (sarnaselt Euroopa Liidu andmekaitse üldmäärusega) võimaldada ettevõtetel viia oma tegevus digiteenuste määrusega kooskõlla vähemalt kahe aasta jooksul pärast määruse jõustumist.

Loodame, et peate võimalikuks meie märkusi ja ettepanekuid arvesse võtta.

Lugupidamisega

Kristina Jerjomina

Jurist

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda